

RekenKamer
MAASTRICHT

Armoedebelid

**Een analyse van het armoedebelid en
-budget van de gemeente Maastricht**

28 augustus 2018

Aanleiding

- Speerpunten coalitieakkoord 'WijMaastricht 2014-2018'
- December 2015 -> Actieplan Armoedebestrijding 2016-2018
- Aanzienlijke & sterk oplopende bestedingen:
8,3 miljoen in 2014 -> 11.3 miljoen in 2017
- Maatschappelijk belang & politieke belangstelling

Complex beleidsveld

- Uitvoering van wettelijke taken (WMO, WGS)
- Samenhang sociale & economische factoren en beleid:
 - inkomen, maatschappelijke participatie, re-integratie, gezondheid, zelfredzaamheid, wonen en leefomgeving, ...
- Beleid (en uitvoering) vaak regionaal vorm gegeven:
 - Maastricht-Heuvelland: Participatiewet en Wmo.
 - Zuid Limburg: jeugdzorg
- Raakvlakken met activiteiten (charitatieve) organisaties

Vraagstelling

Hoe wordt de Maastrichtse gemeenteraad in staat gesteld de uitvoering van het armoedebeleid en de besteding van de financiële middelen te controleren, en welke mogelijkheden zijn er om de controlerende rol van de raad te versterken?

Deelvragen:

- Beleid & beoogde effecten (doelgroep)
- Doeltreffendheid en doelmatigheid (ontwikkeling doelgroep)
- Informatie voorziening raad -> uitvoering & bestedingen
- Mogelijkheden versterken positie raad

Vraag 1 - Het armoedebeleid in Maastricht

Hoofdregelingen :

- vergoeding van specifieke kosten (bijzondere bijstand/declaratieregelingen)
- inkomensondersteuning (kwijschelding belastingen)
- schuldhulpverlening
- overige gemeente-specifieke regelingen en projecten

Observaties:

- Geen overkoepelend armoedebeleidsplan
- Doelstellingen verschillend verwoord in diverse documenten (onder andere: coalitie akkoord, actieplan, begroting, RIB's, ...)
- Accent in beleidsinformatie op gemeente-specifieke regelingen

Armoede in Maastricht

Maastricht kent relatief hoge armoedecijfers

	2014		2015		2016	
	Nederland	Maastricht	Nederland	Maastricht	Nederland	Maastricht
100%	7.5%	8.3%	8.0%	10.6%	8.1%	10.1%
110%	11.4%	13.3%	11.9%	16.0%	12.1%	16.1%
120%	14.9%	16.8%	15.4%	20.1%	15.6 %	20.3%

Percentage huishoudens met een laag inkomen van 100 %, 110% en 120% van het sociaal minimum t.o.v. alle huishoudens.

- Raad wordt door het college hierover adequaat geïnformeerd.
- Rapportages gaan met name over inkomenspositie (huishoudens)
- Incidentele onderzoeken geven beperkt inzicht in samenstelling groep
- Rapportages die inzicht geven in de ontwikkeling samenstelling zijn niet beschikbaar.

Uitgaven armoedebeleid

- Niet direct uit P&C documenten te destilleren
- Uitgaven goed gedocumenteerd
- Sterke groei uitgaven: toename gebruik (wettelijke) opneemregelingen, meer gemeente-specifieke projecten en regelingen.

	bijzondere bijstand / declaratie regelingen	belasting kwijt- schelding	schuldhulp verlening	overige projecten en regelingen	apparaat kosten	TOTAAL	inkomsten (AU)
2014	4,3	1,8	1,4	0,3	0,5	8,3	7,5
2015	4,6	2,0	1,5	0,3	0,5	8,9	7,1
2016	5,4	2,0	1,4	0,6	0,5	9,9	7,4
2017*	6,1	2,0	1,5	1,2	0,5	11,3	7,5

* Betreft voorlopige cijfers

** cijfers (in miljoenen) door rekenkamer gedestilleerd uit diverse bronnen

Vraag 2 – Zicht op ontwikkeling doelgroep

- Redelijk heldere criteria voor doelgroep die beroep kan doen op de regelingen. Met name duidelijke inkomensgrens
- Gemeente/uitvoeringsorganisaties kennen de specifieke cliënten
- Beperkte reguliere rapportages die inzicht verschaffen in samenstelling doelgroep en de ontwikkeling daarbinnen.

Vraag 3 – Zicht op doelmatigheid en doeltreffendheid

- Bestedingen per regeling zijn inzichtelijk (input)
- Bestedingen gaan naar cliënten die aan hoofdcriteria voldoen; detailcriteria toewijzing bij uitvoeringsorganisatie
- Nauwelijks zicht op de maatschappelijke effecten (output)
- Doelmatigheid van uitvoering niet vastgesteld/geen doelmatigheidsrapportages beschikbaar
- Regelingen gericht op preventie vereisen inzicht in risicogroepen en hoe die effectief te benaderen -> in ontwikkeling

Vraag 4 – Rapportages aan raad

- P&C-documenten geven beperkt zicht op het armoedebeleid en geven geen inzicht in budget en uitgaven armoedebeleid
- Op ad-hoc basis informatiesessies / RIB's inzake armoedebeleid
- Jaarstukken uitvoeringsorganisaties -> verantwoording besteding en uitgevoerde regelingen
- Geen zicht op relatie bestedingen <-> maatschappelijke effecten
- Duidelijke 'effect'-rapportages vragen om heldere doelstellingen armoede verzachten <- versus -> armoede voorkomen.

Hoofdconclusies I

- Veel aandacht en middelen voor mensen in armoede (raad/college)
- Beleid en beleidsdoelen niet eenduidig en niet erg "SMART"
- Bestedingen, criteria, procedures voor regelingen duidelijk
- Nauwelijks rapportages die inzicht verschaffen in gebruik regelingen door verschillende groeperingen, noch in de totale omvang van deze groepen

RAAD: ONVOLDOENDE INZICHT EFFECTIVITEIT & DOELMATIGHEID

Hoofdconclusies II

- Nauwelijks rapportages die inzicht verschaffen in effecten/outcome van armoedebeleid
- Doelmatige preventie vereist inzicht in risicogroepen
- Geen rapportages die inzicht verschaffen in de doelmatigheid (van de uitvoeringsorganisaties)
- Samenhang met participatie-/integratiebeleid lijkt onderbelicht.
- Geen inzicht in inkomensval Maastrichtse situatie door armoedebeleid

Aanbevelingen aan college

- Zorg voor beknopte overkoepelende beleidsnotitie met duidelijke en meetbare beleidsdoelstellingen
- Verschaf een periodieke monitor/effectrapportage mogelijk via paragraaf in monitor sociaal domein en/of in de P&C stukken
- Zorg, via uitvoeringsinstantie, voor een doelmatigheidsrapportage
- Zorg voor een voorstel (inclusief financiële consequenties) voor periodiek armoedeonderzoek met nulmeting en Maastrichtse definities.

Aanbevelingen aan raad

- Maak procesafspraken met college inzake hiervoor gedane aanbevelingen aan het college; reactie college d.d. 3 juli 2018 geeft hier al een goede aanzet toe.
- Leg kaders & doelstellingen voor armoedebeleid vast
-> WEES DAARBIJ SELECTIEF !!
- Creëer helderheid over de gewenste monitoring/rapportages.

